

Geodiversity Protection And Management The European Geoparks Network

Avrupa jeoparklar a n n jeoçe itlili i, koruma ve yönetimi

ZOUROS, Nickolas*

* Applied Geomorphology and Environmental Geology Lab., Department of Geography, University of the Aegean, University Hill, Mytilene GR-81100
Email : nzour@aegean.gr
Fax: +30-22510-36431

ABSTRACT

Until recently, no international recognition of Earth heritage sites of national or regional importance, and no international convention on Earth heritage existed. The initiative of UNESCO to support Geoparks responds to the strong need expressed by numerous countries for an international framework to enhance the value of the Earth heritage, its landscapes and geological formations, which are key witnesses to the history of life.

The protection and sustainable development of Earth heritage and geodiversity through Geoparks initiatives, contributes to the objectives of Agenda 21, the Agenda of Science for Environment and Development into the twenty-first century adopted by the United Nations Conference on Environment and Development (UNCED, Rio de Janeiro, 1992) and reconfirmed by the World Summit on Sustainable Development 2002 in Johannesburg. Geology, geomorphology and landscape have profoundly influenced society, civilization, and cultural diversity of our planet. The Geoparks initiative adds a new dimension to the 1972 Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage by highlighting the potential for interaction between socio-economic and cultural development and conservation of the natural environment.

European countries are currently dealing with landscape issues as evidenced by the adoption of the European Convention on Landscape by the Council of Europe in 2000 in Florence. In this context, geomorphology is to be considered one of the main components of landscape changes. Recently, the European Union adopted a *Manifesto on Earth Heritage and Geodiversity* that is supported among others by the European Geoparks Network - EGN, the International Association of Geomorphology - IAG, the International Union of Geological Sciences - IUGS and the International Geographical Union - IGU.

The European Geoparks Network was created with the support of the E.U. and in cooperation with UNESCO in 2000. The main aim of the network is to protect geodiversity, to promote geological heritage to the general public as well as to bring sustainable regional development to the geopark territory by using that region's geological heritage, primarily through the development of geotourism.

Since 2000 the European Geoparks Network (EGN) has drawn together territories from across Europe that share these aims and which are now working together in an active and dynamic way to achieve them.

Originally consisting of four territories, the network has, as of July 2006, been

expanded to include 30 territories across eleven European countries.

The network operates primarily by continues electronic communication, frequent coordination meetings and the establishment of common projects through which territories can exchange ideas, experience and best practice thereby supporting each other to fulfill our common goals.

Although geology is always the main area of promotion in geoparks, network members adopt a holistic approach to the promotion of our natural and cultural heritage. Furthermore all members consider full, local community involvement as essential to our success.

Examples of activities in geoparks include establishing of geological walking routes (guided and non-guided), education tours, school outreach days and promotion of geological heritage to the wider tourism sector.

The network is funded through by its members and through collective bids for European Union funding for common projects.

The structure of the network is relatively simple and comprises an Advisory Committee (11 members including representatives of UNESCO, IUGS and IUCN) and a Coordination Committee (comprising of two representatives from each member). Decisions concerning the network are only taken by the Coordination Committee. As part of the Co-ordination Committee there is an elected EGN Co-ordinator and Vice Co-ordinator to represent the whole Network in contacts with other international bodies (E.U, UNESCO, IUGS, IUCN, Council of Europe etc).

In 2001 the European Geoparks Network signed a formal agreement with the Division of Earth Sciences UNESCO whereby UNESCO gave the network its endorsement. A further agreement was signed with UNESCO in 2004 whereby the EGN was given responsibility for regulating membership of the UNESCO Global Network of Geoparks in Europe.

Membership of the EGN is for a period of three years after which membership is reviewed and assessed. The first revalidation procedure occurred during 2004 and since then is one of the main internal procedures of the Network which helps to keep at a high quality level all Geopark operation, infrastructure and services.

Although still less than 7 years old, the European Geoparks Network has made great advances in achieving its aims and is attracting increasing attention from communities across Europe as well as the wider geological community.

Key Words: European Geoparks, Development, Geotourism, Sustainability

Özet

Yakın zamana kadar, yerel veya ulusal öneme sahip dünya mirasına yönelik uluslararası hiçbir tanıma veya anlama mevcut değildi. Bu bakımdan UNESCO'nun Jeoparklar destekleme girişi, birçok ülke tarafından vurgulanan, yaman en emel tanı olan dünya mirasının, yeryüzü ekilerinin ve jeolojik yapıların kıymetini artırmak için uluslararası bir yapıya yönelik güçlü bir gereksinime cevap vermiştir.

Jeoparkların girişimleriyle dünya mirasının korunması ve sürdürülebilir yönetimi ve jeoçevre Gündem 21'in amaçlarına da hizmet etmektedir. Çevre için Bilim ve 21. Yüzyılda Kalkınma Gündemi Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansında (UNCED, Rio de Janeiro, 1992) benimsenmiş ve 2002 Johannesburg'da Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinde yeniden kabul edilmiştir. Jeoloji, Jeomorfoloji ve yeryüzü ekileri gezegenimizin toplulukların, uygarlıkların ve kültürel çeşitliliğini

derinden etkilemi tir. Jeopark giri imi sosyoekonomik, kültürel kalk nma ve do al çevrenin korunmas aras ndaki kar l kl ili kilerin potansiyeline dikkat çekmek suretiyle Dünya Kültürel ve Do a Miras n n Korunmas yla ilgili 1972 anla mas na yeni bir boyut katmaktadır. Avrupa ülkeleri bu günlerde, t pk 2000'de Floransa'da Avrupa Yeryüzü Konvansiyonunun Avrupa Konseyince benimsenmesinde görüldü ü gibi yeryüzü meseleleriyle me gul olmaktadır. Bu ba lamda jeomorfoloji, yer ekilleri de i iminin temel unsurlar ndan birisi say lmaktadır. Son zamanlarda Avrupa Birli i, Dünya Miras ve Jeoçe itlilik üzerine bir manifesto benimsedi. Bu manifesto di erleri taraf ndan da desteklendi: Avrupa Jeoparklar A – EGN, Uluslar aras Jeomorfoloji Birli i – IAG, Uluslararası Jeoloji Bilimi Birli i – IUGS ve Uluslar aras Co rafya Birli i – IGU.

Avrupa Jeoparklar A 2000 y l nda Avrupa Birli inin deste i ve UNESCO ile olan ortak çal ma sonucu kuruldu. A n temel amac jeoçe itlili i korumak, halka jeolojik miras tan tma ve sahan n jeolojik miras n , öncelikli olarak jeoturizimin kalk nmas yoluyla kullanarak jeopark sahas na sürdürülebilir yerel kalk nmay getirmektir.

2000 y l ndan beri Avrupa Jeoparklar A (EGN) Avrupa'n n farkl yererlinden bu tür fikirleri payla an alanlar bir araya getirdi ve bunlar bu amaçlara ula mak için ortakla a, dinamik ve aktif bir biçimde çal maktadır.

Ba lang çta dört sahay kapsayan a , Temmuz 2006 itibariyle 11 Avrupa ülkesinden 30 sahay kapsayacak biçimde geni lemi tir.

A öncelikli olarak elektronik ileti im ile i lemektedir. Sk sk tekrarlanan i birli i toplant lar Jeoparklar n fikir ve tecrübelerini payla p çok iyi pratik yapabilecekleri ortak projelerin olu turulmas neticesinde Jeoparklar ortak hedeflerimizi yerine getirmek için birbirlerine destek olmaktadır.

Jeoparklar n terfi ettirilmesinde jeoloji her ne kadar ana alan olsa da a üyeleri kültürel ve do al miras m z için de bütüncül bir yakla m benimsediler. Dahas , tüm a üyeleri ba ar m z için zaruri oldu u üzere yerel halk n tüm gereksinimlerini dü ünmektedirler.

Jeoparklardaki faaliyetlere örnek olarak yürüyü patikalar n n yap lmas (rehberli veya rehbersiz), e itim turlar , okul gezileri ve jeolojik miras daha geni bir turizm sektörüne tan tmaq say labilir. A , üyeler ve Avrupa Birli i Ortak Projeler fonu taraf ndan finanse edilmektedir.

A n yap s nispeten basittir, bir dan ma komitesi (UNESCO, IUGS ve IUCN temsilcilerini içeren 11 üye) ve bir koordinasyon komitesinden (her Jeoparktan iki temsilci) olu maktadır. A ilgilendiren kararlar yaln zca Koordinasyon Komitesi taraf ndan al nabilmektedir. Koordinasyon Komitesinin bir parças olarak, tüm a uluslararası organlarda (E.U, UNESCO, IUGS, IUCN, Council of Europe vs) ve yaz malarda temsil etmek üzere seçilmi bir EGN-Koordinatör ve bir Ba -Koordinatör bulunur.

2001 y l nda Avrupa Jeoparklar A UNESCO'nun Yer Bilimleri Bölümüyle resmi bir anla ma imzalad . Bu anla ma uyar nca UNESCO, a a kendi tasdik hakk n verdi. 2004 y l nda UNESCO ile yap lan bir di er anla ma neticesinde Avrupa Jeoparklar A na Avrupa'daki UNESCO Avrupa Jeoparklar Küresel A n n üyeliklerinin düzenlenmesi görevi verildi.

Avrupa Jeoparklar A üyeli i, üyeli in gözden geçirilip de erlendirildi i tarih itibariyle üç y ll k bir süreyi kapsar. İlk de erlendirmenin yap ld 2004 y l ndan itibaren

bu, tüm jeoparkların altyapı, işletme ve servis kalitelerini en yüksekte tutmaya yarayan yegâne kurum içi süreç haline gelmiştir.

Henüz 7 yılın doldurmamış olmasına rağmen Avrupa Jeoparklar Ağı hedeflerini gerçeğe tirmeye büyük gelişme kaydetmiş ve Avrupa cemiyetinden ve daha geniş bir jeoloji kesiminden artan ilginin odağı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Jeoparkları , Kalkınma, Jeoturizm, Sürdürülebilirlik